

Vlaams
Parlement

vergadering **C30**
zittingsjaar 2014-2015

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 21 oktober 2014

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van de heer John Crombez tot de heer Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over deontologische regels voor Vlaamse ministers – 308 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van de heer Axel Ronse tot mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de voorbereiding van de regionalisering van de aankoopcomités – 175 (2014-2015)	9
VRAAG OM UITLEG van de heer Jan Bertels tot mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de evolutie van de schuldpositie in Vlaanderen – 245 (2014-2015)	15

VRAAG OM UITLEG van de heer John Crombez tot de heer Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over deontologische regels voor Vlaamse ministers – 308 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez (sp.a): Voorzitter, minister-president, collega's, de leden van de uitvoerende macht behoren legitimiteit na te streven bij de brede bevolking. Daartoe zijn in het verleden door de regeringen zelf gedragsregels bepaald. Die gedragsregels worden ook toegepast en de minister-president is de eerste persoon om daarop toe te zien.

De uitvoerende macht behoort uit zichzelf waakzaam te zijn over de symbolische betekenis die aan zijn of haar gedragingen wordt gegeven. Het maakt ook dat er een verschil is tussen iemand die verkozen is – voor wie aparte deontologische regels bestaan en de code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers van toepassing is – en iemand die deel uitmaakt van de uitvoerende macht, zoals op 13 oktober heel goed werd weergegeven door een lid van de uitvoerende macht van een ander niveau, de heer Jambon, die zei: "Als minister moet men zich onthouden van bepaalde zaken die men zich kan permitteren voor men benoemd is."

Hij heeft dat heel goed geplaatst. De vraag die wordt opgeworpen in het Vlaams Parlement is dan ook wat de gedragsregels zijn en op welke manier er handhaving aan wordt gegeven. Niet het minst – eigenlijk het meest – voor de excellenties van de Vlaamse Regering zelf.

Niet alleen de symbolische impact van aanwezigheden of uitspraken is daarbij belangrijk, ook de commentaren die excellenties daar zelf over geven, zijn niet neutraal. De aanleiding van mijn vraag om uitleg is het feit dat minister Weyts zei dat een besproken aanwezigheid van hemzelf alleen maar een onbenulligheid betrof. Daarmee is niet alleen een daad gesteld met symbolische betekenis, maar is daarenboven ook een boodschap met impact gegeven aan een deel van de bevolking en namens de Vlaamse Regering. Als een minister die staat voor een hele bevolking, is dat geen onbenulligheid en ook niet neutraal.

Minister-president, zijn er op dit moment gedragsregels voor de zetelende Vlaamse Regering en welke zijn die? Zijn het nieuwe, zijn ze aangepast? Op welke manier worden ze op dit moment gehandhaafd, ook door u, minister-president?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Minister-president, het spijt me dat ik, voor u een antwoord geeft, even het woord wil nemen met vier punten.

Mijnheer Crombez, laat het duidelijk zijn: het gaat hier over Ben Weyts die aanwezig was op het verjaardagsfeest van Bob Maes. Dat is de aanleiding tot uw vraag om uitleg. Een beetje jammer dat u dat in die zin niet duidt. Ten tweede, het was natuurlijk te denken dat ook de socialisten in het Vlaams Parlement hun graantje wilden meepikken van de media-aandacht die hun geestesgenoten in het federaal parlement te beurt is gevallen op een, naar mijn aanvoelen, bedenkelijke manier. Maar goed, tot daar aan toe. Blijkbaar vinden de socialisten het ook in het Vlaams Parlement nodig om daar vragen over te stellen.

Dan wilt u het effectief hebben over de deontologische regels – mijnheer Crombez, voor alle duidelijkheid, daar heb ik niets, absoluut niets op tegen. Als een minister of een staatssecretaris of wat ook, zich op elk moment van zijn leven in zijn functie bevindt, en daar dus nooit kan uittreden, dan zou je ook vragen kunnen stellen over staatssecretarissen of wie ook die muziek gaan spelen in openbare gebouwen. Kun je daar zeker van zeggen dat er niemand aanwezig was met een T-shirt van Che Guevara, of die er nadien een joint heeft gerookt? Ik zou daar maar niet zeker van zijn, mijnheer Crombez.

Als we met die zaken naar elkaar beginnen te gooien, dan komen we op een 'very slippery slope', en dan wordt het voor niemand nog houdbaar om dat vol te houden. Mijnheer Crombez, ik wil vooral zeggen dat ik het heel jammer vind dat u er op die manier probeert iets van mee te pikken.

Dan een derde punt: waar gaat dit over? Het gaat over een minister die uit beleefdheid of wat zijn motief ook was, aanwezig was op een verjaardagsfeest van een man, Bob Maes, met blijkbaar een bedenkelijk verleden – ik ken de details niet. In de jaren 70 heeft hij een regering gesteund met het FDF. Hij heeft gesteund dat het FDF zou toetreden tot een regering. Mijnheer Crombez, ik wil samen met u de huidige website van het FDF eens overlopen; ik wil nog veel liever met u door de publicaties gaan uit de jaren 60 en 70 van het FDF, en dan gaan we eens zien wat daar allemaal in staat en wat voor Vlamingenhaters dat zijn. Als u dan zegt dat het gaat over een man die heeft gesteund dat het FDF tot een regering toetreedt, dan zeg ik: chapeau, want dat is het summum van verdraagzaamheid. Ik voeg er eerlijk aan toe: ik ben niet zeker of ik die keuze zou kunnen maken. Het is een mooi voorbeeld dat die man het FDF heeft gesteund om politieke redenen. Nu probeert u dat op een hoop te gooien.

Het laatste punt is dat het gaat over de collaboratie. Ik ben 35 jaar. Mijnheer Crombez, u bent iets ouder – dat ziet iedereen –, maar het zal niet zoveel ouder zijn. Ik wil een oproep doen aan u als generatiegenoot, ook al bent u iets ouder. Laat ons dit thema achter ons laten. In 2001 heeft Norbert De Batselier heel wat initiatieven genomen om daarmee in het reine te komen, om dat achter ons te laten, om te zorgen dat we vooruit kunnen kijken. Elio Di Rupo heeft in 2010 zelf in een krantenartikel gepleit voor amnestie. Dat heeft hij toen op tafel gelegd. Kunnen wij ons nu alstublieft als volwassenen gedragen en dat achter ons laten? Er is geen werkloze die aan een job geraakt door dit debat. Er is geen bedrijf dat niet failliet gaat door dit debat. Er is geen zorgbehoevende die meer zorg zal krijgen door dit debat. Het zijn enkel en alleen politieke spelletjes die u hier in het Vlaams Parlement wilt importeren, maar waar we absoluut geen nood aan hebben om een goed beleid te kunnen voeren, om een goed debat te voeren over de zaken die de mensen vandaag bezighouden.

Het is jammer dat we daar onze tijd aan moeten verdoen, want dat is het: een tijdverspilling. We praten hier over iets van zeventig jaar geleden, in een debat tussen generatiegenoten – ik ben 35, u iets ouder, dat maakt niet veel uit. Daar houden we ons mee bezig.

Ik ben ervan overtuigd dat er een zeer grote wetenschappelijk-historische relevantie is. Dat spreek ik zeker niet tegen. Dat historici zich daarmee bezighouden, geen probleem. Maar moeten wij ons als politici daarmee bezighouden? Wij moeten ons bezighouden met wat de mensen vandaag bezighoudt. En die thema's zijn heel wat groter dan het onderwerp dat u vandaag op tafel legt.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez (sp.a): Voorzitter, mag ik heel even tussenkomen voor de orde. Mijnheer Diependaele, u moet zich niet te veel opjagen. Ik wil u vragen dat de discussie gaat over de vraag die ik stel. Ik heb het recht om zelf te

bepalen welke vragen ik stel, en ik heb ze ook geduid. (*Opmerkingen van de heer Matthias Diependaele*)

Dat is niet terugkrabbelen, mijnheer Diependaele. Het is uw vraag om op een serene manier over zaken te kunnen spreken. Als u hier het omgekeerde wilt uithalen, dan moet u dat vooral doen. Men kan inderdaad zien dat u wat jonger bent dan ik, maar niet aan uw grijze haren. U moet zich niet te vlug opjagen. Ik wil alleen vragen dat de discussie gaat over wat ikzelf vraag.

Iedereen heeft het recht om het betoog te voeren dat men wil, maar in mijn vraag om uitleg heb ik zelf aangegeven waarover ik het wil hebben, en dat is niet over wat u zei. Ik gun u ook uw moment, mijnheer Diependaele. U mag dat allemaal doen, maar beweren dat ik het hier op flessen trek of groter maak ... Ik denk dat ik hier in alle sereniteit een vraag stel en die zelf ook duid. De vraag gaat over een algemene toepassing van de regels.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Ik ben historicus en gespecialiseerd in de Tweede Wereldoorlog. Vorige week dacht ik toch even op de universiteitsbanken teruggekeerd te zijn, Wereldoorlog II die plots de Wetstraat binnenkwam. Het was voor mij even grote ogen trekken.

Ik geef u gelijk, mijnheer Diependaele, er was een concrete aanleiding. Vorige week hebben we ons allemaal sereen gedragen in dat debat. Dat vind ik ook niet meer dan normaal. Mijnheer Diependaele, ik geef u een tip mee: kijk even in de Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging naar het lemma Bob Maes. Het is geschreven door uw voorzitter Bart De Wever en het is een zeer interessant lemma. U zult dan zien dat de figuur verschillende facetten belichaamt en dat er veel nuance bij moet worden geplaatst.

Alvorens het antwoord komt op de vraag van de heer Crombez, ligt er voor mij wel degelijk een grens op de aanwezigheid op een privéfeestje en een publieke manifestatie.

Ik was wel niet zo gelukkig met de uitspraken die minister Weyts achteraf heeft gedaan. Ik heb dat ook al eerder aan de heer Diependaele gezegd. Wat mij betreft, vormen die uitspraken minder het voorwerp van een politiek debat. We kregen enigszins het gevoel dat minister Weyts het wat trachtte te minimaliseren.

Mijnheer Diependaele, uiteindelijk is het niet geminimaliseerd. Ik heb dit weekend ook gelezen dat uw partijvoorzitter hier afstand van heeft genomen. Ik vind de vraag van de heer Crombez echter toch terecht. Ik maak duidelijk abstractie van het concrete geval dat misschien aanleiding tot deze vraag om uitleg heeft gegeven.

Minister-president, ik zou het niet oninteressant vinden te weten waar de deontologische grenzen voor de uitvoerende macht nu net liggen. Ik hoop dat u dit kunt verhelderen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, er zijn gedragsregels voor de leden van de Vlaamse Regering. Die regels zijn opgenomen in een aantal omzendbrieven. Eigenlijk is maar een van die omzendbrieven ter zake echt relevant. Ik kom hier straks nog op terug.

Zoals de heer Crombez zelf heeft vermeld, heeft de Vlaamse Regering zich aangesloten bij de deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordiger. Die code slaat echter hoofdzakelijk op de dienstverlening die Vlaamse volksvertegenwoordigers mogen verzorgen.

De omzendbrief van de Vlaamse Regering van 4 maart 2005 over de ministeriële deontologie lijkt me het nog het meest relevant. Er bestaat tevens een omzendbrief over het cumulatieverbod en dergelijke. De omzendbrief van 4 maart 2005 stelt dat de ministers zich moeten onthouden van daden of verklaringen die hun persoonlijk standpunt uitdrukken en die de Vlaamse Regering of een ander Vlaams minister in het gedrang brengen.

Deze regel is in een aantal artikelen verder uitgewerkt. Ik citeer letterlijk: "Elk regeringslid moet zich ervan onthouden ondoordachte of voorbarige verklaringen af te leggen, niet alleen voor pers, radio of televisie, maar ook in openbare vergaderingen, zelfs in besloten kring, over aangelegenheden die niet tot zijn rechtstreekse bevoegdheden behoren en waardoor zijn collega's in het gedrang kunnen komen." Zelfs indien het materies betreft waarvoor een minister wel bevoegd is, moet hij de grootste discretie aan de dag leggen zolang de Vlaamse Regering geen definitieve beslissing heeft genomen. Verder staat in een artikel ook het volgende: "Het standpunt van de regering moet gevraagd worden over elke kwestie die wegens haar onderwerp, haar draagwijdte of haar politieke weerslag de hele regering aanbelangt."

De context waarbinnen deze regels tot stand zijn gekomen, is gekend. Vlaamse ministers hebben zich over het beleid van een andere Vlaamse minister uitgelaten. Een Vlaams minister heeft zelfs nog tegen het beleid van een andere Vlaamse minister betoogd. Toen zijn de puntjes op de i gezet. Vlaamse ministers moeten zich collegiaal opstellen en moeten loyaal aan de Vlaamse Regering zijn. Ze moeten zich niet uitspreken over materies die niet tot hun bevoegdheid behoren. Zolang de Vlaamse Regering geen standpunt heeft ingenomen, moeten ze over het algemeen geen uitspraken doen.

Dit is één facet van de zaak, maar voor het overige zie ik geen relevante omzendbrieven. In deze omzendbrief zijn de regels van de loyaleit vastgelegd. Deze regels bepalen waar een Vlaams minister zich aan moet houden. De regels van de solidariteit zijn vastgelegd. Uiteraard moet elke Vlaamse minister dit beginsel strikt voor ogen houden.

Er zijn uiteraard gedragsregels die niet in geschreven teksten vastliggen. Dat is de essentie van deontologie. Ik heb zelf een vrij beroep uitgeoefend. Heel vaak ontstaat deontologie naar aanleiding van casuïstiek. Dat is ook zo voor onze bestuurders van steden en gemeenten. Het Gemeentedecreet bevat algemene bepalingen. Naar aanleiding van elke casus wordt al dan niet een uitspraak gedaan.

Dat lijkt me de essentie van de deontologie. Er zijn veel boeken over deontologie geschreven. In die boeken staat vaak een opsomming van allerlei gevallen die onder een bepaalde noemer kunnen worden geplaatst, maar die niet de emanatie van een geschreven regel vormen. Bovendien is deontologie geen zuivere mathematica. Het gaat om een aantal concrete gedragsnormen. Het gedrag moet in dit geval de toetsing aan de waardigheid van het mandaat doorstaan. Dit is een breed begrip dat naar aanleiding van concrete casussen worden ingevuld.

Het is evident dat in verband met dit alles een appel aan de individuele verantwoordelijkheid van elke Vlaamse minister wordt gedaan. Elke Vlaamse minister moet in de eerste plaats zelf in eer en geweten oordelen of zijn handelingen de waardigheid van de positie kunnen aantasten. Het is eveneens

evident dat de minister-president de taak heeft hierover te waken. Ik kom hier straks nog op terug.

Zoals ik daarnet al heb verklaard, bestaat de deontologie deels uit geschreven en deels uit ongeschreven gedragsregels voor de publieke en private optredens van Vlaamse ministers. Volgens mij is het een onbegonnen zaak een deontologische code uit te werken die alle mogelijke gevallen zou bestrijken. Dat lijkt me een nagenoeg onmogelijke opdracht.

Wat op papier is gezet, heeft meestal betrekking op een welomschreven aangelegenheid. De omzendbrieven hebben betrekking op cumulaties en op loyaleit. De deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordiger heeft betrekking op wat kan en niet kan met betrekking tot dienstbetoon.

Ik wil dit even toepassen op de hier aangehaalde casus van minister Weyts. Als ik het goed heb begrepen, zijn er niet zozeer vragen bij de aanwezigheid van minister Weyts op dat privéfeest. Ik heb dat uit de woorden van de heer Rzoska afgeleid. Dit verheugt me. Ik sluit me hierbij aan. We leven in een democratie met een recht op vergadering en een recht op vereniging.

Minister Weyts heeft het verjaardagsfeest van een oud-senator van de VU en een gewezen lokaal mandataris bijgewoond. De burgemeester van Zaventem is ook even langsgelkomen om de man te feliciteren. Dat is een uiting van hoffelijkheid. Voor zover ik weet, heeft minister Weyts op dat ogenblik geen enkele daad gesteld of uitspraak gedaan die de waardigheid van het ministerieel ambt zou hebben aangetast. Ik heb in een verklaring op de radio al iets van soortgelijke strekking verklaard.

Als minister-president zal ik er natuurlijk over waken dat binnen de Vlaamse Regering als collegiaal orgaan de waardigheid van de individuele ministers niet in het gedrag wordt gebracht. Ik heb er het volste vertrouwen in dat alle leden van de Vlaamse Regering de regels in acht zullen nemen. Ik zie op dit ogenblik geen enkele reden om ministers van de Vlaamse Regering hierop aan te spreken. Indien dat nodig zou blijken, zal ik als minister-president natuurlijk mijn verantwoordelijkheid opnemen.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez (sp-a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Zoals uit de tekst van mijn vraag om uitleg blijkt, gaat mijn vraag om uitleg precies over de uitspraken die minister Weyts nadien heeft gedaan.

Eigenlijk wordt uitvoerende excellenties iets redelijk breed gevraagd. Het gaat om geschreven en ongeschreven regels. Het gaat om publieke en private optredens. U hebt zelf vermeld dat een excellentie zijn keuze van aanwezigheden en uitspraken zelf moeten kunnen inschatten. Dat is allemaal zeer breed.

Net om die reden lijkt de reactie van de leidinggevende excellentie me in dit verband altijd belangrijk. We kunnen dit niet allemaal op papier vatten. Volgens u vormen de aanwezigheid en de uitspraken op dat ogenblik geen probleem. Mijn vraag om uitleg slaat echter hoofdzakelijk om de uitspraak die nadien is gevolgd. Minister Weyts heeft gesteld dat het enkel om onbenulligheden gaat.

Mijn vraag om uitleg gaat niet om wat de heer Diependaele heeft geïnsinueerd. De symbolische daden of uitspraken van een excellentie zijn belangrijk. Hij moet immers voor de bevolking staan. Zoals u zelf hebt vermeld, moet hij dit tijdens publieke en private optredens afwegen. De uitspraak dat het om een onbenulligheid gaat, zou de verantwoordelijke van de Vlaamse Regering een

onvoorzichtige uitspraak kunnen noemen. Op een gedeelte van de bevolking heeft deze uitspraak met een symbolische betekenis wel degelijk een impact.

Minister-president, u hebt daarnet gesteld dat de aanwezigheid van minister Weyts en zijn uitspraken op dat ogenblik geen probleem vormen. U hebt dat eerder ook al in de media verklaard. Eigenlijk gaat mijn vraag om uitleg over de specifieke uitspraak die nadien is gevolgd. Dat staat uitdrukkelijk in mijn tekst.

Ik ga uit van de individuele verantwoordelijkheid. De heer Rzoska heeft net aangehaald dat in het Vlaams Parlement sereen is gereageerd. In een andere assemblee heeft dit andere proporties aangenomen. De enige wat fellere reacties die ik in dit parlement al hebt gezien, komen net van de heer Diependaele.

Ik dank u voor uw antwoord. Ik zou u nog willen vragen in te gaan op mijn vraag over de impact en de symbolische betekenis van uitspraken van Vlaamse ministers en over de individuele verantwoordelijkheid voor uitspraken die Vlaamse ministers ten aanzien van de hele bevolking doen in het volle besef dat die uitspraken voor een aantal mensen moeilijk zijn. Dat is het enige gedeelte van mijn vraag om uitleg dat nog niet is beantwoord.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Crombez, ik zie toch een zekere tegenstrijdigheid. Met de aanwezigheid van minister Weyts zelf hebt u geen probleem. U aanvaardt het antwoord van de minister-president dat de aanwezigheid op een privéfeest geen enkel probleem vormt. Indien mensen dan toch ophef maken over iets waarvan wordt erkend dat het geen probleem is en het antwoord luidt dat het onbenulligheid betreft, wordt dit wel een probleem. Dat lijkt me vrij tegenstrijdig.

Indien de aanwezigheid een probleem vormt, kan daar terecht ophef over worden gemaakt. Indien dit het geval is, mag een Vlaams minister ook niet stellen dat het om een onbenulligheid gaat. Indien we aanvaarden dat het feit zelf van generlei betekenis is en nadien zegt een Vlaams minister dat het van generlei betekenis is, zou dit plots een probleem vormen. Volgens mij betreft het hier een contradictie in uw redenering die ik niet kan volgen.

Mijnheer Crombez, we weten, in alle eerlijkheid, allemaal wat de aanleiding en de draagwijdte van uw vraag om uitleg is. U tracht zich er nu, laat ons zeggen, uit te zwemmen.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken (UF): Voorzitter, ik zou even willen ingaan op iets wat de heer Diependaele net heeft gezegd. Het zou slechts om een gewoon feitje gaan. De stelling dat de heer Maes het FDF destijds zou hebben gesteund, vind ik naast de kwestie.

Ik begrijp de vraag om uitleg van de heer Crombez. Een Vlaams minister moet opletten wat hij doet, wat hij zegt en waar hij aanwezig is. Ik wil iedereen even herinneren aan wat destijds met toenmalig minister Sauwens is gebeurd. De heer Van Dijck heeft dit nog meegemaakt. De heer Sauwens heeft par hasard een feestje van het Sint-Maartensfonds bijgewoond. Dat was niet speciaal, maar het heeft waarschijnlijk een aantal mensen tegen de borst gestuit. Het gevolg was dat de heer Sauwens uit eigen beweging zijn ontslag heeft ingediend.

Ik verwacht niet dat het nu zo ver zal komen. Dit is echter niet zo veel jaren geleden. Dergelijke zaken kunnen op bepaalde mensen zwaarwichtig overkomen. Ik vraag niet dat nu hetzelfde zou gebeuren. We moeten echter aandacht

schenken aan wat een tiental jaren geleden met toenmalig minister Sauwens is gebeurd. Vanwege de druk die door zijn aanwezigheid op die bijeenkomst van het Sint-Maartensfonds was ontstaan, heeft hij toen die beslissing genomen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Van Eyken, ik wil niet op uw woorden ingaan. Op die manier zouden we een debat heropenen dat de vraagsteller zelf niet heeft aangekaart.

Mijnheer Crombez, wat uw concrete vraag betreft, moeten we twee zaken samenvoegen. Volgens u heeft de aanwezigheid op die privéaangelegenheid niet tot uw vraag om uitleg geleid. Nadien tilt u echter wel aan een aangelegenheid die niet van belang is. Dat is een beetje tegenstrijdig. Minister Weyts heeft het een zaak zonder belang genoemd. Mijn oordeel over die kwalificatie is hetzelfde als mijn oordeel over de zaak ten gronde.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez (sp.a): Uit de vraagstelling zelf blijkt dat ik een vraag om uitleg heb gesteld over de algemene wijze waarop de Vlaamse Regering hiermee omgaat. Tijdens elke legislatuur zijn er een paar momenten waarop dit probleem zich stelt en waarbij de minister-president dan best de richting aangeeft en een oordeel velt.

De minister-president heeft mijn standpunt duidelijker verwoord dan de heer Diependaele. Mijn vraag om uitleg heeft geen betrekking op de aanwezigheid zelf. Net daarom is er geen sprake van een tegenstelling.

Een gedeelte van de bevolking kan om verschillende redenen een probleem hebben met de uitspraak dat een zwaarwichtig onderwerp met een symbolische betekenis een onbenulligheid is. Op dat ogenblik is er geen tegenstelling. Ik stel immers geen vragen over de aanwezigheid zelf, maar over die uitspraak.

Minister-president, dat is precies wat een executieve moet bewaken. Elk lid van een executieve staat voor heel de bevolking. Indien bepaalde zaken bij een gedeelte van de bevolking moeilijk liggen of als lastig en zwaarwichtig worden ervaren, moet elke excellentie voorzichtig zijn. U hebt dat in uw antwoord zelf gesteld. Elke excellentie draagt een individuele verantwoordelijkheid.

Daar gaat mijn vraag om uitleg over. Ik zie hierin geen tegenstelling. Die tegenstelling zit wel in de wijze waarop de heer Diependaele mijn vraag om uitleg heeft geherformuleerd. In zijn verwoording schuilt een tegenstelling, maar in mijn eigenlijke vraag om uitleg niet. Met betrekking tot uitspraken over zaken die voor een gedeelte van de bevolking symbolisch en zwaarwichtig zijn, moet steeds voorzichtigheid aan de dag worden gelegd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Axel Ronse tot mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de voorbereiding van de regionalisering van de aankoopcomités – 175 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag om uitleg is sec van aard, maar toch niet onbelangrijk. De regionalisering van de federale aankoopcomités leeft bij nogal wat openbare besturen, die afhankelijk zijn van een goede, efficiënte werking van dergelijke aankoopcomités om projecten te realiseren.

De personeelsleden van de federale aankoopcomités zullen vanaf 1 januari 2015 deel uitmaken van de dienst Vastgoedakten. Deze dienst valt onder uw bevoegdheid in uw hoedanigheid van minister van Financiën en Begroting. De overname van bevoegdheden vond reeds plaats op begin juli 2014. Vanaf 1 januari 2015 wordt alles gecentraliseerd in de dienst Vastgoedakten te Brussel.

Het is belangrijk dat heel die operatie goed wordt voorbereid. Het is in het belang van al onze overheden die zich engageren in projecten waar onteigeningen mee te maken hebben, dat die administratie goed betrokken is bij de voorbereiding. De voorbereidingen tot integratie zijn intussen lopende. Zo werden ambtenaren via een informatiesessie op de hoogte gebracht van de concrete plannen bij de inkanteling in de dienst Vastgoedakten.

Minister, het werk van de aankoopcomités verloopt per dossier in een aantal sequentiële stappen van schatting, onderhandeling, aankoop tot akteverlijding. Hoe zal de fusie hiermee omgaan? Zullen die stappen sequentieel blijven of niet? Beoogt men ook efficiëntiewinsten? Worden andere organisaties of administraties hierbij betrokken?

In een aantal replieken werd zelfs de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) genoemd. Welke terugkoppeling werd er door de ambtenaren zelf gegeven bij de informatiesessies? Hoe wordt hiermee omgegaan?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): De heer Ronse heeft goed geschetst dat er een hele transitie aan de gang is. In het verleden was het federale aankoopcomité sterk onderbemand. Het aantal commissarissen liep terug, en wanneer mensen vertrokken, werden ze niet vervangen. Hoe wordt er omgegaan met die onderbemanning na de overdracht? Is de continuïteit van de dossiers, schattingen, aktes, verlijden, onderhandelingen, verzekerd in die transitiefase? Vallen er geen gaten? Vallen dossiers niet stil?

Minister, bij nogal wat personeel was er onzekerheid omdat ze naar Brussel moesten gaan. Er waren mensen die die stap niet graag wilden zetten, om redenen die hun eigen zijn. Zij kozen voor een gedecentraliseerde tewerkstelling in Vlaanderen. Hebt u informatie over personeelsleden die andere horizonten opzoeken? Of valt dat al bij al nog mee?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Mijn excuses dat ik wat te laat was, maar ik was gewoon te laat vertrokken. *(Gelach)*

Ik heb dus geen excuus. We proberen altijd zo transparant mogelijk te zijn.

Mijnheer Ronse, ik zal de volgorde van uw deelvragen niet helemaal respecteren omdat ik me heel nauwgezet heb laten informeren over dit onderwerp en er een visie op heb kunnen vormen.

In Vlaanderen hebben we sinds 2010 de zogenaamde dienst Vastgoedakten. Die is momenteel gepositioneerd bij het Departement Financiën en Begroting. Binnen

die dienst zijn een aantal instrumenterende ambtenaren werkzaam, die de bevoegdheden hebben om authentieke aktes te verlijden.

Dankzij het afsluiten van het Vlinderakkoord en de zesde staatshervorming worden de federale aankoopcomités vanaf 1 januari 2015 overgedragen aan de gewesten. Het regeerakkoord voorziet erin dat we de federale aankoopcomités zullen samenvoegen met de Vlaamse dienst Vastgoedakten. Die aankoopcomités hebben een ruimere bevoegdheid, maar veel werkprocessen zijn analoog aan wat de dienst Vastgoedakten vandaag al doet.

De voorbije maanden werd die overdracht door de Vlaamse administratie al goed voorbereid. Bij mijn aantreden heb ik de duidelijke beleidskeuze gemaakt in dit dossier door die dienst bij de Vlaamse Belastingdienst in te kantelen, en ik spreek hierna over VLABEL.

Ik ben tot die beslissing gekomen op basis van de volgende overwegingen.

Ten eerste: een verschillende opdracht. De opdracht van de dienst Vastgoedakten is verschillend van die van VLABEL, en dat moeten we erkennen. De commissarissen treden op als notaris van de Vlaamse overheid. Ze verlenen authenticiteit aan overeenkomsten waar de Vlaamse overheid partij bij is, en ze vertegenwoordigen in sommige gevallen de Vlaamse overheid bij deze transacties. Ze voeren ook de gerechtelijke onteigeningsprocedures. Ze berekenen de diverse bestanddelen van de onteigeningsvergoeding zoals de verkoopwaarde van de goederen, de minwaarde voor de resterende delen, de wederbeleggingsvergoeding, de gebruiksstoornis.

VLABEL daarentegen staat in voor een correcte inning van de Vlaamse gewestbelastingen. Vanaf 1 januari 2015 zal VLABEL de dienst van de geregionaliseerde registratie- en successierechten overnemen van de federale Patrimoniumdocumentatie: een forse uitbreiding van het takenpakket en een mijlpaal in de evolutie van deze organisatie.

Ten tweede: er zijn overlappingen, het gaat over dezelfde expertise. VLABEL en de dienst Vastgoedakten hebben behoefte aan dezelfde expertise en dezelfde data. De Vlaamse Belastingdienst zal de venale waarde van onroerende goederen ramen om na te gaan of de basis waarop de registratie- en erfbelasting wordt berekend, correct is. Ook de dienst Vastgoedakten – of hoe ze in de toekomst ook zal worden genoemd – dient de venale waarde van onroerende goederen te ramen wanneer ze wordt gelast met een vervreemding, verwerving of onteigening van een onroerend goed. En het gaat niet alleen om onroerende goederen. Ook financiële activa zoals aandelen dienen door VLABEL te worden gewaardeerd voor de berekening van de successierechten.

Ook de dienst Vastgoedakten heeft behoefte aan deze expertise. Wanneer een bedrijf vanwege een onteigening een deel van zijn activiteiten dient stop te zetten, dient hiervoor een passende vergoeding te worden berekend. Beide entiteiten hebben dus boekhoudkundig inzicht nodig. Dit alles vergt een bijzondere en kostbare expertise. Wanneer we die in huis hebben, wil ik ze optimaal benutten en inzetten.

VLABEL zal een gespecialiseerde cel Waarderingen oprichten die zich hierop zal toeleggen. Deze cel zal onder leiding staan van een directeur en zal worden bemand met onder meer deskundigen van de federale administratie Opmetingen en Waarderingen, die de overstap naar de Vlaamse administratie zullen maken. Ze hebben ook dezelfde databehoeftes.

Om nu de venale waarde van een onroerend goed te kunnen ramen, heb je uiteraard referentiepunten nodig. Dit zijn recente verkoopprijzen van

vergelijkbare goederen. Hierover wordt nog onderhandeld met de federale Patrimoniumdocumentatie. Ook al is de opdracht verschillend, de basisgegevens waar zowel VLABEL als de dienst Vastgoedakten van moeten vertrekken, zijn dezelfde.

Dan heb je ook de eigendomsgegevens. Om na te gaan of een aangifte van nalatenschap volledig en correct is, dient VLABEL gegevens te verkrijgen uit de federale Patrimoniumdocumentatie. Werden alle eigendommen van de overledene correct en volledig aangegeven?

Een commissaris heeft behoefte aan gelijkaardige gegevens: als er moet worden onteigend, moet je uiteraard precies weten wie eigenaar of mede-eigenaar is en voor welk deel, wat zijn eigendomstitel is, of dit goed bezwaard is met hypothecaire inschrijvingen of niet, ... Een deel van deze informatie is reeds beschikbaar bij VLABEL, bijvoorbeeld in de referentiedatabank. Het ontbrekende deel wordt aangeleverd door de federale Patrimoniumdocumentatie.

Ook andere bronnen zoals het Rijksregister en de Kruispuntbank van Ondernemingen moeten voor beiden toegankelijk zijn. Om deze gegevens vervolgens juist te interpreteren, is ook weer eenzelfde expertise noodzakelijk. Zowel voor de inning van de registratie- en successierechten, als voor het opmaken van authentieke akten is kennis van het burgerlijk recht, zoals het verbintenissenrecht, huwelijksvermogensrecht en het erfrecht, onontbeerlijk.

VLABEL zal een vorming in elk van deze onderdelen plannen. Op deze wijze kunnen polyvalente ambtenaren, inzetbaar in beide diensten, worden opgeleid. Mijn besluit is dat we deze overlappende expertise en gegevensuitwisseling het best bundelen. Zo kan er een waardevolle interactie ontstaan tussen beiden.

Ten slotte: een decentrale verankering met centrale aansturing. Alles wordt gecentraliseerd in de dienst Vastgoedakten in Brussel. Dat is niet echt de bedoeling. De mensen op het terrein hebben mij duidelijk gemaakt dat dit niet doelmatig zou zijn. Een onteigening kan voor een onteigende ingrijpende gevolgen hebben. De onteigende heeft recht op volledige en correcte informatie over het verloop van de procedure en de wijze waarop de onteigeningsvergoeding is berekend.

De commissaris treedt daarbij op als neutrale tussenpersoon tussen de onteigende en de onteigenaar. Zo kan hij onderhandelen over bijvoorbeeld een vraag om na de onteigening het goed tijdelijk te blijven bewonen en onder welke voorwaarden, over faciliteiten tijdens het uitvoeren van de werken, en mogelijkheden om eventuele restanten over te dragen of andere concrete en praktische vragen.

Deze onderhandelingen met de burger zijn heel belangrijk, en daarom moeten de commissarissen minstens provinciaal worden gehuisvest om bereikbaar te zijn voor de burger. Een commissaris moet zich daarbij flexibel opstellen en bereid zijn de burger ook al eens 's avonds en in het weekend te woord te staan. Ook moet hij voldoende voeling bewaren met zijn ambtsgebied. Het onteigenen van landbouwgronden bijvoorbeeld is een heel andere situatie dan bijvoorbeeld ondergrondse innemingen in stedelijk gebied. En uiteraard, wanneer een commissaris wordt gelast met de vervreemding van een goed, moet de commissaris kandidaat-kopers informeren en de verkoop in optimale omstandigheden organiseren.

Ook de administratieve ondersteuning kan het best lokaal worden gepland. Wanneer op korte tijd meerdere akten moeten worden verleden, beschikt de commissaris het best over een ondersteuning ter plekke, beter dan alles via e-mail of telefonisch te moeten afwerken. De organisatie van de Vlaamse

Belastingdienst leent zich het best voor deze decentrale en lokale verankering. De Vlaamse Belastingdienst zal vanaf 1 januari 2015 immers beschikken over dertien regionale zetels, ideaal voor het plaatsen van de commissarissen.

Ik zou dan ook opteren voor vijf tot zes regionale standplaatsen in Vlaanderen. Per standplaats zou ik enkele commissarissen samen willen zetten, naar het model van de notarisassociatie. Die worden dan ondersteund door een aantal administratieve medewerkers. Ik wil echter wel een sterke centrale aansturing en ondersteuning die een eenvormige toepassing van de regelgeving over het hele Vlaamse grondgebied waarborgt. De organisatie dient ook zodanig te worden opgezet dat er toezicht wordt gehouden op een uniforme berekeningsmethode voor de onteigeningsvergoedingen.

Deze centrale aansturing zal bijvoorbeeld merkbaar zijn aan het bijhouden van één centraal repertorium en één bewaarplaats van de minuten van de akten, in plaats van de verschillende repertoria – één per comité – zoals die vandaag in de federale organisatie worden bijgehouden.

We hebben ook nood aan een goede ICT-ondersteuning. VLABEL heeft de voorbije jaren met de verschillende insourcingstrajecten heel wat knowhow opgebouwd. En dat is nu precies wat de commissarissen ook vragen. Bovendien is er ook een belangrijke interactie met het huidige personeel. Er zijn al informatiesessies verzorgd. De commissarissen hebben vervolgens via diverse kanalen hun bekommernissen overgemaakt. Er wordt ondertussen ook verder met hen overlegd over het uitwerken van de organisatie en bijhorende werkprocessen.

Een van deze bekommernissen is onder meer de lokale verankering. In een eerste fase was mijn administratie inderdaad vertrokken vanuit een sterk gecentraliseerd concept. Dit is geleidelijk aan bijgesteld om dankzij voortschrijdend inzicht te evolueren naar een evenwicht dat ik u zonet heb toegelicht. Een andere bekommernis is de eenheid van de keten: schatting – onderhandeling – akte – gerechtelijk. Ik begrijp dit volkomen. De commissaris wil het overzicht van zijn dossier bewaren. Dat wil niet zeggen dat hij alles van a tot z zelf materieel moet afhandelen. Voor de schattingen bijvoorbeeld kan hij zich door specialisten laten bijstaan. Maar hij of zij moet wel bij alles worden betrokken zodat hij het dossier goed onderbouwd en met overtuiging kan toelichten bij een onteigende of bij de tegenpartij.

Indien geen minnelijke schikking kan worden getroffen, zal het dossier bij de vrederechter en bij de rechtbank van eerste aanleg moeten worden ingeleid en verdedigd. De positionering bij VLABEL biedt hiertoe alle mogelijkheden. Het overleg met het personeel en met de vakbonden wordt voortgezet. We werken in wederzijds vertrouwen samen aan een voortgezette en kwaliteitsvolle dienstverlening.

Op 10 oktober 2014 heeft de Vlaamse Regering mijn voorstel tot invoering van een zogenaamde Vlaamse Vastgoedcodex goedgekeurd. Deze codex bevat het regelgevend opvangkader op basis waarvan de commissarissen vanaf 1 januari 2015 aan de slag kunnen.

Het Vlaams regeerakkoord kondigt de vervanging aan van de oude federale wetten uit 1835 en 1962 door een nieuw Onteigeningsdecreet. Het lijkt me een goed idee dat decreet later aan de codex toe te voegen. De Vlaamse Codex Fiscaliteit vormt de leidraad voor elke fiscalist. De Vlaamse Vastgoedcodex zal het verzameld werkdocument worden van de Vlaamse commissarissen.

Voorzitter, ik moet me verontschuldigen voor mijn lange antwoord. Het leek me echter belangrijk de verschillende aspecten van het denkproces en het voortschrijdend inzicht op deze wijze duidelijk uiteen te zetten.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Minister, het voortschrijdend inzicht dat uit uw antwoord blijkt, compenseert uw laattijdigheid in de commissie volledig. De optimale efficiëntiewinst lijkt me een goede zaak.

De samenwerking en de rol die VLABEL zal vervullen, zijn nieuw voor mij. U vangt hiermee twee vliegen in een klap. De werking van de dienst zal veel efficiënter verlopen. Bovendien komt u tegemoet aan de bezorgdheid van nogal wat openbare besturen en onteigenden om de proximitéit en de aanspreekbaarheid van de dienst.

Het zal tijdens heel het proces belangrijk zijn dat de wijzigingen die eraan komen, door de dienst goed zullen worden geïmplementeerd. Het Onteigeningsdecreet komt eraan. Ik ben blij te horen dat u de Vlaamse Vastgoedcodex als instrument wilt gebruiken.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, ik onthoud vooral vijf punten uit uw antwoord.

Ten eerste, er komt een bundeling van de expertise. Dat is een goede zaak.

Ten tweede, u hebt een pleidooi gehouden voor de flexibiliteit van de commissarissen. Dit lijkt me zeer belangrijk. Ze moeten het terrein goed kennen, maar ze moeten zich tijdens de onderhandelingen flexibel opstellen. Mensen hechten er soms belang aan dat ze in hun huis kunnen blijven wonen. De uren van de bereikbaarheid zijn belangrijk. De flexibiliteit vormt een onderdeel van het succes van de onderhandelingen.

Ten derde, er is een nieuw evenwicht. Ik heb dit daarnet ook al aangehaald. Eerst zouden veel mensen naar Brussel trekken. Het nieuw inzicht houdt in dat een aantal zaken, zoals de aansturing, bewust in Brussel worden gecentraliseerd. De mensen die het terrein moeten kennen, worden echter decentraal geplaatst. Dat lijkt me een goede zaak. In het voorjaar had de administratie hier nog andere ideeën over, maar dit lijkt me een positieve wending.

Ten vierde, de eenheid van de keten wordt bewaakt. Aangezien de aankoopcomités niet alles in verband met de schattingen zelf hoeven te doen, worden een aantal specialisten ingeschakeld. Er zijn heel goede voorbeelden van diensten die momenteel al zeer goed voorbereidend werk leveren. Ik denk onder meer aan intercommunales. Die samenwerking loopt goed en moet dan ook zeker worden behouden.

Ten vijfde, we verwachten hier op een bepaald ogenblik een vastgoedcodex te zien. Dit punt kan zeker door het Vlaams Parlement worden opgevolgd.

Minister, mijn vraag of de onderbemanning kan worden opgelost, is niet expliciet beantwoord. Aangezien er een inkanteling komt, durf ik te veronderstellen dat er ook een reorganisatie kan komen. Het is noodzakelijk dat voldoende personeelscapaciteit ter beschikking wordt gesteld. Nu dit een geregionaliseerde materie is, kunt u hieraan tegemoetkomen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Ik zou nog even willen ingaan op de continuïteit en de onderbezetting. Het is de bedoeling dat we eerst een inventaris maken van de hangende dossiers. Op dat ogenblik zullen we zicht hebben op de werklast en op de personeelsbehoeften. We weten dat er achterstand is. We willen dit eerst door middel van een inventaris goed kunnen inschatten.

We moeten ook zicht krijgen op het aantal ambtenaren dat van de federale overheid naar de Vlaamse overheid komt. Hoe is het federale korps precies samengesteld? Hoeveel commissarissen zijn er? Hoe kunnen we de commissarissen regionaal spreiden? We hebben voor een regionale spreiding gekozen. We moeten die logica natuurlijk doortrekken. Pas nadien zullen we de echte personeelsbehoeften kunnen inschatten. Indien we dit zouden omdraaien, zouden we er te weinig zicht op hebben. We weten immers nog niet of we te veel commissarissen voor Limburg en te weinig commissarissen voor Vlaams-Brabant of omgekeerd zouden hebben. We moeten hier rekening mee houden.

De continuïteit moet tijdens een transitiefase worden gewaarborgd. We hebben hiervoor momenteel nog geen concrete afspraken gemaakt. We veronderstellen dat de federale overheid vanaf een bepaald ogenblik, zoals begin november 2014 of begin december 2014, geen nieuwe dossiers meer zal starten om ervoor te zorgen dat het probleem van de transitie zo klein mogelijk kan blijven. We zullen er in elk geval alles aan doen om de overgang zo vlot mogelijk te laten verlopen. Volgens mij zijn we dit vooral aan de burger verplicht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Jan Bertels tot mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de evolutie van de schuldpositie in Vlaanderen – 245 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, ik wil me excuseren voor mijn laattijdigheid. Ik zetel ook nog in een andere commissie.

Minister, we hebben van u net een tabel gekregen met de herberekening van de schuldpositie van Vlaanderen. De schuldpositie van de Vlaamse overheid en de evolutie hiervan vormen natuurlijk belangrijke elementen van de budgettaire discussies die we binnenkort zullen voeren.

Wat de schuldpositie betreft, bevat de tabel een ander bedrag dan in augustus 2014 op de website van de FOD Financiën is verschenen. Dat bedrag is ondertussen achterhaald. De samenstelling van de schuld staat in de tabel die de minister heeft laten ronddelen.

Aangezien deze tabel mijn eerste vraag beantwoordt, heb ik nog maar twee vragen die ik hier zou willen stellen. Ik hoop dat de minister hierover nog wat informatie kan verstrekken.

De tabel biedt ons een raming van de schuld voor 2014 en 2015. Ik neem aan dat er een idee bestaat over de meerjarenraming voor deze legislatuur. Zouden we de verschillende onderdelen voor de komende vijf jaren mogen kennen?

Zal de schuldpositie en de evolutie hiervan een weerslag hebben op de investeringsruimte die de Vlaamse Regering in de meerjarenplanning wil

opnemen? Ik denk dan onder meer aan de investeringen in infrastructuur in het beleidsdomein Welzijn. Leiden de schuldramingen hier tot een evolutie?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, ik vind dit zeker geen onterechte vraag om uitleg. We worden allemaal geconfronteerd met de nieuwe regels van Eurostat. Die Europese regels maken het moeilijk nog vergelijkingen in de tijd te maken.

Minister, hoewel het volgens mij al duidelijk is, wil ik toch nog om een bevestiging vragen. De Europese regels zorgen ervoor dat onze schulden stijgen. Volgens uw tabel stijgen onze schulden van 4 miljard euro tot 18 miljard euro. U zult dat straks nog toelichten. Ik ga ervan uit dat dit geen enkele impact heeft op onze kaspositie.

Als ik het goed heb begrepen, zitten we nu niet plots met hogere rentelasten of zo. Dit is al voorzien. De structuren om voor die terugbetalingen te zorgen, zoals de pps-constructies, zijn al opgezet. Dit betekent niet dat het plots helemaal verandert en we geld moeten vrijmaken om onze schulden af te betalen of om de rentes te betalen. Er is geen effect op de beleidsruimte.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, ik heb de tabel uitgedeeld omdat iedereen op die manier een zeer goed en gedetailleerd overzicht van de schulden in 2013 krijgt. In feite is de schuld nu precies dezelfde. Vanwege de pps-constructies is die schuld in de Vlaamse begroting ingekanteld. Die schuld bestond al, maar bevond zich toen buiten de begroting. Nu is die op alle vlakken in de begroting opgenomen.

Mijnheer Diependaele, u hebt me gevraagd of er iets aan de feiten is veranderd. Dat is niet het geval. Wat is veranderd, is dat die schuld nu in de begroting is opgenomen. Hierdoor is alles transparanter en meer open geworden. Goede Vlaamse volksvertegenwoordigers wisten dit trouwens al. De evolutie van de pps-constructies werd immers jaarlijks toegelicht. In feite moest alles gewoon worden opgeteld.

Ik heb onderaan bewust toegevoegd wat nieuw is voor 2014. Het gaat hier puur om de herclassificatie door het INR in september 2014. De bedragen in het bovenste gedeelte van de tabel komen exact overeen met wat vroeger is ingediend. Het onderste gedeelte is hieraan toegevoegd.

Als we naar het bovenste gedeelte kijken, zien we dat de directe schuld in 2013 3,995 miljard euro bedroeg. Voor 2013 stijgt dat dus naar 16,6 miljard euro, maar eigenlijk blijft alles wat het voordien al was.

Het belangrijkste feit is dus dat door het verstrengde Europese begrotingstoezicht er veel meer entiteiten en alternatief gefinancierde investeringsschema's tot de Vlaamse consolidatieperimeter behoren. Laat het een oefening zijn in duidelijkheid.

Wat zijn de verwachtingen voor de komende jaren? We hebben de meerjarentabel nu nog niet. Ik hoop die te hebben als we hier over drie weken het debat over het programmadecreet voeren. We kunnen de volgende jaren nog een stijging van de geconsolideerde bruto schuld verwachten. De toename is vrijwel eenduidig te verklaren door de kredietverstrekking die gebeurt in de sociale huisvestingssector. De toename van de kredietverstrekking in de voorbije

en komende jaren is grotendeels te wijten aan het Grond- en Pandendecreet en de objectieven die daar gesteld zijn.

Voor meer uitleg omtrent de geconsolideerde schuld verwijs ik naar het hoofdstuk over de schuld in de algemene toelichting bij de tweede begrotingsaanpassing 2014 en de begrotingsopmaak 2015, die gedurende de maand november in het parlement besproken zullen worden. We zullen er alles aan doen om dan ook de meerjarentabel van deze schuld te hebben.

De evolutie van de bruto schuld ten gevolge van de zonet vermelde herklasseringen zal geen weerslag hebben op de investeringsruimte waarin de Vlaamse Regering voorziet. Wel kan de financieringswijze van deze investeringen een weerslag ondervinden, maar op de investeringsruimte zal het geen verschil geven.

Zoals ik naar aanleiding van de vraag om uitleg omtrent Scholen van Morgen op 7 oktober en in mijn antwoord op enkele schriftelijke vragen al heb vermeld, zal er voor de verschillende financieringsschema's van alternatieve financiering en tevens voor te consolideren instellingen zoals de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Vlaams Woningfonds (VWF), gezocht worden naar een meer optimale en goedkopere financieringswijze, zonder dat dat extra schuld creëert of het ESR-saldo negatief beïnvloedt. Een van de opportuniteiten kan erin bestaan om bijvoorbeeld in financiering vanuit de kas van de Vlaamse ministeries zelf te voorzien.

Dat zijn dus gewoon aangepaste cijfers, na wat Europa van ons verwacht. Vergeet ook niet dat achter veel van deze schulden activa en vastgoed zitten. Er zit uiteraard ook een patrimonium achter, dat in eigendom van de Vlaamse overheid zit.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp-a): Bedankt, minister. We hebben nu toch al cijfers tot en met 2015. We zijn in blijde verwachting van de meerjarentabellen.

Ik heb nog twee opmerkingen. Ik ben blij dat een meerderheidsfractie aangeeft dat deze verhoogde schuld niet als rechtvaardiging kan dienen voor bijkomende besparingen. Ik heb dat toch zo menen te mogen begrijpen.

U verwees zelf naar Scholen voor Morgen. Met betrekking tot de begroting 2015 heb ik begrepen dat u dat toch in één keer opneemt, terwijl u net zegt dat u op zoek gaat naar een betere, ESR-neutrale financiering. Waarom neemt u het dan in één keer op in de begroting 2015?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Het klopt dat de opgelopen schuld op zich geen reden is tot extra besparingen, maar het feit dat je in je begroting ook die herkwalificatie krijgt van de Europese Unie, heeft er natuurlijk wel toe aangezet om die besparing door te voeren.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, het is zoals u daarnet hebt gezegd. We kennen deze oplijsting al een aantal jaren in grote lijnen. Mijnheer Bertels, voor alle duidelijkheid: het is heel normaal dat deze regering niet zal proberen om 18 miljard euro op vijf jaar tijd terug te betalen. We moeten daar toch ook wel een beetje realistisch en ernstig in blijven. Ik sluit wel aan bij uw vraag naar de Scholen voor Morgen. Als dit in de begroting wordt opgenomen en

bij manier van spreken ook cash wordt betaald, dan vragen wij ons af waarom hier 600 miljoen euro als schuld staat ingeschreven.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Wat betreft de Scholen voor Morgen nemen wij het in de begroting op a rato van het investeringsritme. Wij nemen dus vandaag in de begroting 2015 niet de scholen op die pas in 2016 zouden worden gebouwd. U ziet in de tabel dat voor Scholen voor Morgen er al een stuk is in 2013, een stuk in 2014 en een stuk in 2015. Dat zal gaan tot 2016-2017. We nemen dat dus op a rato van wat er gebouwd is, van wat er effectief geïnvesteerd is. We nemen dat in a rato van de investeringen die we doen en op het moment dat de investeringen gebeuren. Is dat een antwoord op uw vraag?

Als je een investering zou hebben van in totaal 1,5 miljard euro, dan wordt dat in de begroting ingebracht a rato van wanneer de school gebouwd wordt en dus ook de facturen moeten worden betaald. Dat is de reden waarom je die spreiding ziet. Bij Scholen voor Morgen is dat 96, dan 188, dan 610 miljoen euro – en ik heb nu het cijfer niet in mijn achterhoofd dat we zouden kunnen hebben voor 2016 omdat we daar natuurlijk ook afhangen van het uitvoeringsprogramma.

Het is dus een misvatting die op een bepaald moment is ontstaan. Stel dat je een Oosterweeltracé zou starten, en dat kost 3 miljard euro. Moet je dat dan in één keer in de begroting van één jaar opnemen? Neen, als je drie jaar bouwt, dan is dat a rato van het bouwritme. Is dat dan drie keer een derde, of eerst 20 procent, dan 70 procent en dan maar 10 procent? Je neemt het in elk geval a rato van het bouwritme.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik begrijp dat Scholen voor Morgen een rollend investeringsprogramma is over vijf of zes jaar. Oosterweel ook. Er komt niet onmiddellijk 1,5 miljard euro. Dat gaat elk jaar a rato van de vordering van die scholenbouw. Maar ik dacht dat dit nu verplicht in de begroting werd opgenomen en cash betaald. Maar dit is een schuldtabel. Waarom staat dit in een schuldtabel?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp-a): Dit punt moet worden uitgeklaard. Het werd ook gebruikt in de verdediging van de begroting 2015. Zoals mijn collega opmerkt, is er nu een discrepantie tussen de informatie en de toelichting die we krijgen, die voor mij niet 100 procent duidelijk is. Ik zal misschien de enige zijn, maar ik denk van niet als ik hier zo rondkijk.

Als de herclassificatie gebeurd is voor het verleden, moet zij, dacht ik toch, opgenomen zijn in de begroting. Voor de toekomstige investeringen begrijp ik het. Dat is niet de discussie. Dat is logisch. Het gaat mij om het verleden.

Minister Annemie Turtelboom: We zullen dat op een bepaald ogenblik in kasoverschot hebben. Maar dit is de ESR-correctie die je maakt. Je kunt dit niet alleen in je begroting nemen voor de uitgaven die je doet, je moet dat ook in je schuld opnemen. Dit is voor de toekomst.

De heer John Crombez (sp-a): Minister, ik ben het ook eens met uw antwoord. U zegt dat het gebeurt a rato van het bouwen. Eurostat heeft nu gezegd dat een investering in die scholen een ESR-aanrekenbare uitgave is. Dat is de herclassificatie. Voor de toekomst is er dus een creatie van die betaling. Dat is het moment dat ze het gaan aanrekenen. Reken het aan in ESR op het saldo. Maar de vraag van mijn collega gaat over wat er gebeurt met uw schuld. Waarom is die in één keer opgenomen?

Minister, die vraag is interessant. Men heeft dat inderdaad gebruikt in de verdediging. Men zei dat het een tegenvaller was. De minister-president zei in de Septemberverklaring dat we dat in één keer in de begroting zouden opnemen en dat we dat dus niet zouden spreiden. Waarom is dat nu een belangrijke vraag? We hebben straks de discussie met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). De SERV zegt dat je, als je dat in één keer in je begroting opneemt, op het moment van de herclassificatie eigenlijk beter een tekort zou toelaten omdat het, zoals de heer Diependaele zei, geen impact heeft op de kaspositie. Daarom is dit een essentiële discussie. Bij de Septemberverklaring was het jullie motivatie om te verdedigen dat er hard moet worden bespaard.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Dat is net de idiotie van de Europese regel.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Deze schuld bestaat. Je moet hem ook in je schuldtabellen opnemen. Maar dat zal leiden tot een kasoverschot, op een bepaald moment. De schuld bestaat. Het is een project, een project dat je plant, waar vastgoed, patrimonium tegenover staat. Europa zegt dat dit, volgens de ESR-regels, in de begroting moet worden opgenomen, dus ook in de schuldtabel. Dat betekent dat je gedurende een periode een kasoverschot zult hebben. In een kasrekening heb je een overschot doordat je het er nu in moet opnemen.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mag ik dit even verduidelijken? Het zijn twee gescheiden zaken. Het systeem van de terbeschikkingsvergoedingen blijft ook bestaan. Als wat de heer Van den Heuvel zegt zou kloppen, dan is dat volgend jaar in de begroting 2015 onmiddellijk betaald, kasmatisch. Dat is niet het geval, want dan zou je het twee keer betalen. Dat klopt dus niet. Uw terbeschikkingsvergoedingen blijven de komende jaren bestaan, zoals dat aanvankelijk in die pps-contracten was opgesteld. Die blijven overeind. En dat is het idiote van Europa: zij vragen enerzijds om de begroting in evenwicht te hebben, en anderzijds om dergelijke investeringen op één jaar in te schrijven.

Minister Annemie Turtelboom: Ik wil nog een aanvulling geven. Een kasoverschot is er om de komende dertig jaar uw terbeschikkingsvergoeding te kunnen betalen, om de scholen dertig jaar aan een stuk volgens het contract te kunnen betalen.

Ik denk nu eventjes niet meer in begrotingstermen. Ik ga nu over naar een andere logica. Als je het gewoon kasmatisch bekijkt, moet je die schuld opnemen. Maar we gaan die scholen dertig jaar gebruiken. Dat betekent dat we gedurende dertig jaar elk jaar een stuk moeten betalen om die scholen effectief te kunnen gebruiken. We leggen nu reserves aan om die terbeschikkingsvergoedingen de komende dertig jaar te kunnen betalen. In kastermen, niet in begrotingstermen.

De heer John Crombez (sp.a): Mijnheer Diependaele, de discussie over het saldo, de ESR-termen en de kastermen is niet het punt. Het punt is dat er in de Septemberverklaring werd gezegd dat de herclassificatie van het verleden een impact heeft. Daarom hebben we daar die discussie gevoerd. Je krijgt daardoor inderdaad een kasoverschot. Maar stel dat je dat kasoverschot kunt gebruiken in je begroting, dan krijg je de discussie, die ook geleefd heeft in de meerderheid, of je nu in ESR een tekort gaat toelaten omdat dat toch geen impact heeft op de toekomst. Daar heeft de SERV gezegd dat ook de eenmalig sterke toename van de investeringsuitgaven door de herclassificatie van de Scholen van Morgen waarschijnlijk niet in aanmerking zal komen als een eenmalige uitgave waarvoor vanuit een structureel perspectief gecorrigeerd kan worden. Indien dat het geval zou zijn, zou men ervoor kunnen pleiten om een tekort toe te laten in 2015, in functie van de eenmalige toename van de uitgaven. Het punt is daar: wat vraagt

Europa? Ik ben het ermee eens als u zegt dat zij een zeer slechte logica hebben. Wij zeggen dat al van in 2005.

Voorzitter, ik rond af. Het punt is dat Europa een structureel pad vraagt. Dus gaan we tot de discussie komen of de motivatie van de Septemberverklaring, voor sommige besparingen, terecht is. Want jullie hebben een nominaal evenwicht gemaakt, terwijl Europa een structureel pad vraagt en hier die eenmalige in één keer pakt. Daar gaat de discussie over.

De voorzitter: De SERV is hier al een paar keer vermeld. Die heren zitten hier vol ongeduld te wachten om hun toelichting te geven.

De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp-a): Dit blijft een discussie over het structurele meerjarenpad. We zullen daar straks nog op terugkomen. Ik wil wel nog iets zeggen, met het risico dat de heer Diependaele nog eens wil reageren. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Oké, hij mag niet. Daar beslist u over.

Zeggen dat het geen effect heeft, dat klopt. Daar hebt u gelijk. Maar anderzijds zeggen dat u de vermeerdering van de schuld hebt meegenomen in het kader van de grote motivatie voor de begroting, dat is a en b tegelijk zeggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.